

СИЛАБУС ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ

Філософія

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Код та назва спеціальності, галузь знань	G6 Інформаційно-вимірювальні технології; G Інженерія, виробництво та будівництво.
Тип та назва освітньої програми	Освітньо-професійна програма «Державний нагляд, метрологія та міжнародна стандартизація»
Статус освітньої компоненти	Обов'язкова компонента (ОК-3)
Курс, семестр викладання	1 курс, 2 семестр
Трудомісткість освітньої компоненти	4 кредити ЄКТС (120 академічних годин), з них: денна (очна) форма навчання: лекц. – 26 год., практ. зан. – 18 год., самост. роб. – 76 год.; заочна форма навчання: лекц. – 16 год., практ. зан. – 8 год., самост. роб. – 96 год.
Мова викладання	Українська
Кафедра	Метрології, якості та стандартизації
Факультет	Електроніки, автоматизації та метрології

Викладачі

ВОРНИКОВ Віктор Іванович,
доктор філософських наук, доцент,
доцент кафедри соціально-гуманітарних наук

E-mail: vornikovviktor6@gmail.com

Консультації: щовівторка з 14⁰⁰ до 15⁰⁰ год.,
каб. 227 (головний корпус)

Мета освітньої компоненти	– формування у здобувачів сучасного мислення та спеціальних знань у просторі філософського світогляду та світорозуміння; набуття умінь та формування методологічних компетенцій, необхідних для практичного застосування
----------------------------------	--

	набутих знань, для практичного відношення до майбутньої діяльності.
Компетентності, формуванню яких сприяє освітня компонента	ЗК01. Здатність застосовувати професійні знання й уміння у практичних ситуаціях. ЗК02. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово. ЗК04. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій. ЗК05. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел. ЗК08. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями. ЗК09. Здатність бути критичним і самокритичним. ЗК11. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні; ЗК12. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.
Програмні результати навчання	ПРН03. Розуміти широкий міждисциплінарний контекст спеціальності, її місце в теорії пізнання і оцінювання об'єктів і явищ. ПРН17. Вміти використовувати у виробничій і соціальній діяльності фундаментальні поняття і категорії державотворення для обґрунтування власних світоглядних позицій та політичних переконань з урахуванням соціально-політичної історії України, правових засад та етичних норм.
Програма освітньої компоненти	
Тема 1. Філософія, її статус, структура та роль у житті людини та суспільства	Становлення філософії як форми суспільної свідомості. Предмет і джерела філософського знання. Специфіка і структура філософського знання. Функції філософії. Підстави різноманітності філософських систем та вчень. Світогляд та його структурні складові. Історичні типи світогляду: міфологічний, релігійний, науковий і філософський.
Тема 2. Історичні етапи становлення філософської онтології і сучасне бачення світу	Філософський сенс категорії буття. Буття і небуття, буття і реальність. Основне питання філософії у онтологічному аспекті. Проблема віртуального буття людини у сучасній техногенній цивілізації. Простір і час як форми існування матерії. Соціальний та віртуальний простір сучасного суспільства.
Тема 3. Свідомість як філософська проблема	Сутність свідомості. теорія відображення як один з шляхів вирішення проблеми походження свідомості. Суспільна групова та індивідуальна свідомість. Єдність свідомості та мислення. Функції мови. Свідомість та інтелект. Свідоме та несвідоме у людині. Кіберсвідомість як спроба штучного відтворення свідомості людини.
Тема 4. Філософські засади теорії пізнання	Єдність чуттєвого і раціонального у пізнанні. Гносеологічний аспект основного питання філософії: гностицизм, скептицизм, агностицизм. Проблема істини у філософії та її критерії. Штучний інтелект як інструмент пізнання.
Тема 5. Суспільство, його суть, структура і	Історико-філософська еволюція розуміння суспільства (ідеї законності, свободи, права, громадянства). Суспільство як система та його моделі: доіндустріальне, індустріального і постіндустріальне. Інформаційне та постінформаційне

функції	суспільство. Засади соціокультурних трансформацій сучасного суспільства.
Тема 6. Культура як необхідна умова людського буття	Визначення поняття «культура» і історія його становлення. Традиція і новація як механізм розвитку культури. Структура і соціальні функції культури. Соціальна детермінація культури. Антитрадиціоналізм постмодерністської культури як проблема сучасного світу та культурна маргінальність. Цифрове мистецтво як феномен сучасної культури.
Тема 7. Філософська антропологія. Проблема людини у філософії	Поняття філософської антропології та її основні стратегії осмислення людини. Уявлення про людину в історії філософської та наукової думки. Людина як біо-, соціодуховний феномен. Проекція людської реальності: індивід, особа, особистість, індивідуальність. Екзистенціонально-аксіологічні параметри буття людини в світі.
Тема 8. Цінності як регулятори людської поведінки. Цінності та ціннісні орієнтації	Проблема визначення ціннісних орієнтацій. Поняття “ціннісні орієнтації” як своєрідна конструкція з слів “цінність” і “орієнтація”. Сутність ціннісних орієнтацій, їх функцій і місця в структурі розвитку особистості. Цінності як продукти і об’єкти, які мають важливе значення для індивідуального і (чи) групового благополуччя, орієнтації як спрямованість психіки на певні предмети і об’єкти, ціннісні орієнтації як певні переконання, де предмети і об’єкти є важливими чи правильними для задоволення тих чи інших індивідуальних та групових потреб, інтересів, до яких потрібно прагнути. Поняття “ціннісні орієнтації” в тісному зв’язку з поняттям “цінність”. Проблеми цінностей як предмет уваги філософської і соціальної думки: Арістотель, Конфуцій, Т.Гоббс, Б.Спіноза, І.Кант, І.Бентам, Р.Лотце, В.Віндельбанд, Г.Ріккерт, Г.Коген, М.Гартман, М.Шелер, Ф.Ніцше, В.Соловйов, М.Бердяєв, М.Лосский, А.Тойнбі, П.Сорокін, В.Дільтей, Е.Дюркгейм, М.Вебер, У.Томас, Ф.Знанецькі, Т.Парсонс.
Тема 9. Філософські аспекти біоетики	Уявлення про біоетику і коло її проблем. Предмет біоетики. Становлення “класичного” уявлення про біоетику. Ідеї утилітаризму як відхід від класичної теорії цілей і благ. Методи біоетичних досліджень. Прагнення толерантності і діалогу в сучасному біоетичному дискурсі. Глобальна біоетика як метаєтика та новий тип світогляду. Етичні комітети – аналоги сучасних регуляторів прав людини. Філософія статі та гендеру у вимірах біоетики. Біоетика як світогляд.
Тема 10. Сучасний світ та світові глобальні проблеми сучасності	Глобалізація як сучасний світовий процес. Протиріччя, народжені феноменом глобалізації і глобальні проблеми сучасності. «Відкрите суспільство» як західна модель глобального суспільства. Концепція одновимірної людини Г. Маркузе. Концепція двуполлярної структури світу: сенс дихотомії Схід – Захід. Антиглобалізм та його провідні характеристики. Концепція С. Хантінгтона «Зіткнення цивілізацій».

Методи навчання

При вивченні освітньої компоненти використовуються наступні методи навчання:

Інтерактивні	▪ Наочно-демонстраційні дидактичні комплекси до тем, що вивчаються в межах освітньої компоненти (таблиці, зображення, картини, зарисовки, фотографії). ▪ Філософські діалоги (Сократів метод). ▪ Дебати та диспути. ▪ Case-study (аналіз ситуацій). ▪ Мозковий штурм.
---------------------	---

Практичні	▪ Вправи. Різні практичні завдання, які застосовуються на будь-якому етапі навчального процесу і допомагають задіювати інтелектуальні, комунікативні та пошукові здібності здобувачів освіти. Вони можуть включати відповіді на запитання, складання порівняльних таблиць, обговорення і т.п. ▪ Проектне навчання – створення проектів: відео, презентацій, філософських подкастів тощо, з метою розкриття теми в новому форматі.
Методи дистанційного навчання	▪ Відеоконференції в форматі лекцій або семінарів. Зв'язок здобувачів освіти з викладачем забезпечують різноманітні сучасні платформи, такі як: Zoom, Moodle, Google Meet та ін. ▪ Онлайн дискусії; ▪ Індивідуальне і групове консультування (викладач дає додаткові роз'яснення щодо виконання завдань через чати та e-mail-надсилення); ▪ Відеозаписи лекцій і практичних занять; ▪ Квізи (проведення бліц-опитування із застосуванням Google Форм) тощо.

Стратегія оцінювання результатів навчання

Змістовий контент результатів навчання з освітньої компоненти	Результати навчання з даної освітньої компоненти, які здобувач може продемонструвати та які можна ідентифікувати, оцінити і виміряти, розглядаються у вимірах 6 рівня Національної рамки кваліфікацій, що відповідає першому циклу вищої освіти Рамки кваліфікацій Європейського простору вищої освіти, а саме: Знання – опанування основних концепцій, категорій, напрямів і шкіл філософії; розуміння методологічних основ філософського аналізу реальності, культури, суспільства, особистості; усвідомлення сучасних філософських проблем та їх зв'язку із глобальними викликами сьогодення. Уміння/навички – застосовувати філософські знання для аналізу та вирішення практичних завдань у професійній сфері; формулювати, аргументувати та захищати власні позиції щодо ключових філософських проблем; критично мислити, логічно обґрунтовувати висновки та ухвалювати рішення на основі філософських підходів. Комунікація – вести фахові дискусії та дебати, ефективно презентувати філософські ідеї усно й письмово; взаємодіяти у міждисциплінарному середовищі, використовуючи філософські поняття для побудови аргументованих позицій; дотримуватися етичних норм у процесі професійного спілкування та філософського осмислення соціальної реальності. Відповідальність і автономія – самостійно організовувати навчальну і дослідницьку діяльність у галузі філософії; нести відповідальність за особистісний і професійний розвиток через осмислення філософських ідей; виявляти ініціативність у постановці й вирішенні філософських проблем у контексті майбутньої професійної діяльності.
Критерії оцінювання	Академічні успіхи здобувачів освіти в межах даної освітньої компоненти оцінюються за бально-рейтинговою шкалою (максимальна кількість – 100 балів), що прийнята в ДУІТЗ, з обов'язковим переведенням кількості балів в оцінки за національною шкалою та за шкалою ECTS. Відмінно (А) – від 90 до 100 балів – здобувач у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу.

	Правильно вирішив усі або не менше 90% завдань, передбачених програмою освітньої компоненти. Дуже добре (В) – від 82 до 89 балів – здобувач досить повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов’язкову літературу. Однак під час викладання деяких питань допускаються при цьому окремі несуттєві неточності. Правильно вирішив 80-89% письмових завдань. Добре (С) – від 74 до 81 балів – здобувач достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов’язкову літературу. Однак під час викладання деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно вирішив 74-81% письмових завдань. Задовільно (D) – від 64 до 73 балів – здобувач в цілому володіє навчальним матеріалом, викладає його основний зміст під час усних та письмових відповідей, але з не зовсім глибоким та всебічним аналізом, обґрунтуванням та аргументацією, з недостатнім використанням необхідної літератури, допускаючи при цьому окремі неточності та помилки. Правильно вирішив 64-73% письмових завдань. Задовільно (Е) – від 60 до 63 балів – здобувач в цілому володіє навчальним матеріалом, викладає його основний зміст під час усних та письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Правильно вирішив 60-63% письмових завдань. Незадовільно з можливістю повторного складання (FX) – від 35 до 59 балів – здобувач не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, стисло без аргументації та обґрунтування викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, поверхово розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності. Правильно вирішив 35-59% письмових завдань. Незадовільно з обов’язковим повторним вивченням освітньої компоненти (F) – від 0 до 34 балів – Здобувач частково володіє навчальним матеріалом, не у змозі викласти зміст більшості питань теми під час усних виступів та письмових відповідей, допускаючи при цьому суттєві помилки. Правильно вирішив 1-34% письмових завдань.
Форма та методи контролю начальних досягнень	В межах даної освітньої компоненти передбачено три види контролю: поточний, підсумковий та семестровий/академічний. Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних занять і має на меті перевірку рівня підготовленості здобувачів до виконання конкретної роботи з теми, що вивчається. При поточному контролі оцінюється: активність роботи здобувача на практичних заняттях, результати виконання ним індивідуальних завдань, контрольних робіт, якість підготовлених завдань, що виконувались під час самостійної роботи. У концепції викладу освітньої компоненти застосовуються такі форми проведення поточного контролю: опитування, виконання контрольних вправ, тестування. Підсумковий контроль – це накопичена здобувачем сума балів за результатами вивчення десяти тем та виконання завдань самостійної роботи. Семестровий (академічний) контроль передбачає проведення екзамену, під час якого здобувачу виставляється

	остаточна оцінка за освітню компоненту, яка виводиться із суми балів за результатами підсумкового контролю та складання тесту. Оцінювання навчальних досягнень здобувачів здійснюється за 100-бальною шкалою.
--	--

Політика освітньої компоненти	
Відвідування	Здобувачі вищої освіти самостійно планують відвідування лекційних занять, що проводяться в межах освітньої компоненти. Присутність на практичних заняттях та контрольних заходах (екзамен) є обов'язковою. Важливим є своєчасне виконання індивідуальних завдань в межах самостійної роботи, передбачених програмою освітньої компоненти.
Дотримання принципів академічної доброчесності	Підготовка усіх завдань, письмових робіт і т. ін., що виконуються в межах освітньої компоненти, здійснюється здобувачем вищої освіти самостійно, на засадах академічної доброчесності. Викладач має право для перевірки робіт застосовувати різні програмні засоби.
Умови зарахування пропущених занять	Відпрацювання академічної заборгованості з освітньої компоненти можливо до початку екзаменаційної сесії. Процедура узгоджується з викладачем, згідно його розкладу консультацій.
Інші умови	Навчально-методичні матеріали освітньої компоненти розміщені на платформі Moodle
Рекомендовані джерела інформації	
Базові підручники та навчальні посібники	▪Пальчинська М.В. Філософія. Навчальний посібник для підготовки до семінарських занять. Одеса, Сімекс-прінт, 2020. 206 с. ▪Ворніков В.І. Філософська пропедевтика. Одеса: ПНПУ ім. К. Д. Ушинського, 2013. 96 с. ▪Ворніков В.І. Історія філософії: Курс лекцій. Одеса, ОНАЗ ім. О. С. Попова. 2015. 232 с. ▪Vornikov V. The essential practice of philosophy: course / seminar description. Curriculum and lessons. Odesa: ONATC. 2018. 156 p.
Методичні рекомендації та розробки викладачів освітньої компоненти	▪Ворніков В.І. Методичні рекомендації з освітньої компоненти «Філософія» до виконання практичних завдань. Одеса, ДУІТЗ, 2023. 36 с.
Інформаційні ресурси	▪ Stanford Encyclopedia of Philosophy (SEP). URL: https://plato.stanford.edu/ ▪ Internet Encyclopedia of Philosophy (IEP). URL: https://iep.utm.edu/ ▪ Філософський енциклопедичний словник (українською). URL: https://pidruchniki.com/18770516/filosofiya/filosofskiy_entsiklopedichniy_slovník ▪ Платформа «Відкрита освіта» (онлайн-курси українською). URL: https://vumonline.ua/ ▪ YouTube-канал Wisecrack (філософія простою мовою, англійською). URL: https://www.youtube.com/user/Wisecrack ▪ Платформа Prometheus (курси філософії українською). URL: https://prometheus.org.ua/

- Журнал «Філософська думка» (Україна). URL: <https://www.filosofskadumka.org.ua/index.php/fd>
- Журнал «Sententiae» (філософський журнал України). URL: <https://sententiae.vntu.edu.ua/index.php/sententiae>

Рік введення силябусу – 2025 р.

Затверджено рішенням кафедри метрології, якості та стандартизації (Протокол від 7 березня 2025 р. № 8)

Декан факультету

Завідувач кафедри

Гарант освітньої програми

Викладач:

Олег ГРАБОВСЬКИЙ

Антоніна ГАБЕР

Ольга КИСЕЛЬОВА

Віктор ВОРНІКОВ